

ĐẠI THỪA TRUNG QUÁN THÍCH LUẬN

QUYỂN 8

Phẩm 9: QUÁN PHẦN VỊ ĐẦU TIÊN

Trong phẩm trước đã nói: Như tác giả và tác nghiệp, hai pháp chủ thể nắm giữ và đối tượng nắm giữ kia cũng nêu bày tánh có, không lìa nhau, chẳng phải là Thắng nghĩa đế.

Có tông khác nói tụng này:

*Các căn như mắt, tai...
Pháp tâm sở như thọ...
Chỗ thủ kia nếu thành
Người hữu thủ trước trú.*

Thích: Có người của một tông nói như vậy: Thuyết kia có nhân, nên tụng dưới nói:

*Nếu không trú trước kia
Sao có như mắt, tai...*

Thích: Trong đây ý ưa thích là trước có vật thể, ví như người dệt, nên tụng sau nói:

*Do đó nên phải biết
Trước đã có pháp trú.*

Thích: Nếu kiến giải v.v... được chấp giữ kia có pháp trú trước thì giống như tác dụng tạo ra đồ vật.

Lại nữa, tụng nói:

*Các căn: mắt, tai, mũi...
Pháp tâm sở: thọ, tưởng...
Có pháp trước đã trú
Lấy gì để biết rõ?*

Thích: Ý của tông kia là phải biết có chủ thể nắm giữ của pháp

khác ấy, liền có đối tượng nắm giữ có thể có được.

Luận giả nói: Các căn như nhãn... kia khác nhau, đối tượng nắm giữ trước đó không có thể của nó, nghĩa này không thành. Đây là ngăn phá chấp sự sai khác của pháp. Hoặc nếu nêu bày ra đối tượng nắm giữ không có, tức nêu bày tánh của vật là không có “thể”, như không có sợi ngang và dọc đan xen với nhau thì tấm vải không thành. Đây là ngăn phá chấp tự tướng của pháp.

Lại nữa, tụng nói:

Nếu lìa căn như mắt...

Có pháp trước đã trú.

Thích: Thấy, nghe và người thọ nhận, những pháp này như có sự trú trước đó, nên tụng dưới nói:

Phải lìa căn: mắt, tai...

Có kiến cùng không nghi.

Thích: Nay đây chẳng phải có. Trong nhãn căn ấy không có pháp kiến (thấy) có thể có được để hòa hợp, vì chẳng phải lìa nhãn căn có pháp kiến. Đã nói như vậy, nghĩa khác cũng thế. Lìa căn: mắt... thì có pháp nào? Hoặc thủ, hoặc xả, hoặc khác với nhãn căn, làm sao có nghe, thấy? Nếu không có đối tượng nắm giữ, hoặc thấy, hoặc nghe, làm sao có thể biết đây là đối tượng được nghe, đối tượng được thấy, đây là chủ thể nghe, chủ thể thấy, cũng chẳng phải mắt... trước có chủ thể thấy và người thọ nhận mà có thể thành. Đây sai biệt thế nào? Vì tánh thấy không có “thể”. Vì sao? Nếu lìa mắt v.v... có pháp trú trước đó có thể thành nghe và thấy thì mắt v.v...tức là không có trú. Nếu không lìa mắt v.v... có pháp trú trước đó thì đây bèn là thấy tức là nghe, cũng chẳng hợp lý, chẳng phải phần vị của thấy diệt. Hoặc chủ thể của sự thấy là nhãn căn như vậy cùng với tướng của đối tượng thấy không lìa nhau, cho nên lìa căn: mắt... cũng không đối tượng nắm giữ, làm sao có chủ thể nắm giữ? Hoặc thấy, hoặc nghe, hoặc xa lìa đối tượng nắm giữ, sao lại có chủ thể nắm giữ? Hoặc có tụng nói:

Tất cả căn: mắt, tai...

Thật không pháp trú trước.

Thích: Vì sao mỗi một căn có pháp trú trước, nên tụng dưới nói:

Chỗ thủ của căn: mắt...

Tướng khác lại loại khác.

Thích: Đây chẳng phải là mắt..., mà mỗi một căn kia trước có pháp trú. Lại nữa, tụng nói:

Nếu các căn như mắt...

*Không pháp trước đã trú
Các căn: mắt, tai... kia
Vì sao phải có trước?*

Thích: Nếu quyết định mỗi một căn có pháp trú trước thì đây trở thành trước lại có trước nữa. Nếu vậy tức là nó hay là xa lìa? Nay như vậy, cũng chẳng phải trước của nhãn căn thì đầu tiên lại có các căn: tai... khác kia, vì những căn kia chưa có thành. Đây lại là thế nào? Nên tụng dưới nói:

*Nếu thấy tức là nghe
Người nghe tức người nhận
Mỗi một có trú (ở) trước
Như vậy chẳng hợp lý.*

Thích: Chẳng xa lìa trong phần vị của sự thấy thì có người nghe và người nhận kia mà được hòa hợp, cũng chẳng phải trước có tánh thấy của các căn như mắt... có thể có được, vì trái với mắt...

Lại nữa, tụng nói:

*Nếu thấy, nghe khác nhau
Người nhận cũng lại khác
Lúc thấy nếu hay nghe
Liên thành nhiều thể ngã.*

Thích: Nếu mỗi một căn: mắt... trước mỗi một có khác nhau, tức thấy và nghe mỗi một có khác, người nhận cũng khác, hoặc tuần tự chỗ thành của sự thấy... Nếu có thấy như vậy tức là chủ thể nghe, đó là vì thấy mà có nghe. Điều này tại sao? Vì mỗi một liên tục khác biệt mà thành nhiều thể ngã. Nếu nói riêng có người nắm giữ thì phải quán sát điều này.

Tông kia dẫn chứng: Như Phật nói: Danh sắc duyên sáu xứ, sắc kia là do bốn đại mà thành, liền có chủ thể nắm giữ và đối tượng nắm giữ, cho nên thật có phần vị người nắm giữ. Do căn như mắt... tuần tự hòa hợp với sáu xứ, mới có pháp thọ sinh khởi.

Lại nữa, tụng nói:

*Các căn: mắt, tai, mũi...
Pháp tâm sở: thọ, tưởng...
Đều từ các đại sinh
Đại kia không trú trước.*

Thích: Nói rốt cùng về tánh của chủ thể nắm giữ kia, là vì sao lìa đối tượng nắm giữ kia mà trước có chỗ thành của đại chủng. Nếu vậy thì chẳng phải là đối tượng nắm giữ, vì chủ thể nắm giữ chẳng phải do

đối tượng nắm giữ mà thành. Nếu đối tượng nắm giữ quyết định như vậy mà có tánh đối tượng nắm giữ, như cái cân bên cao bên thấp, tức là nhân quả sinh diệt là pháp đối tượng nắm giữ. Tánh đồng thời kia quyết định như vậy, chủ thể nắm giữ sai biệt có nhiều tánh có thể có được, chẳng phải một tánh không sai biệt đồng sinh, vì do xa lìa đối tượng nắm giữ mà có chỗ thành tựu. Hoặc nếu đối tượng nắm giữ là đại chủng tùy thuận sinh theo tức trước không có pháp trú. Nếu đại chủng kia trước không trú thì vì sao chỗ thành của đại chủng, các căn như mắt... có đối tượng nắm giữ của nó, cũng chẳng phải trong khoảng giữa của chủ thể nắm giữ và đối tượng nắm giữ quyết định có pháp có thể có được.

Lại nữa, tụng nói:

Các căn: mắt, tai, mũi... Pháp tâm sở: thọ, tưởng... Nếu không có trú trước Mắt... cũng phải không có.

Thích: Nếu các căn như mắt... không có pháp trú trước, tức không có pháp là chủ thể nắm giữ và đối tượng nắm giữ, thì vì sao có tánh nhân của chủ thể nắm giữ là mắt... đối đãi với nhau?

Có người nói: Phải biết chủ thể nắm giữ không có tánh có thể đạt được. Đây là do phát sinh chánh kiến, lìa bỏ tà kiến. Như Phật dạy: Nếu pháp có tánh đều như huyễn hóa, đó là chánh kiến. Nếu pháp không có tánh như người huyễn hóa, đó là tà kiến. Trong đây tụng nói:

*Mắt... kia trước không có Nay về sau lại không
Vì do ba thời không
Có tánh đều ngừng diệt.*

Thích: Các thứ có phân biệt ở trong Thắng nghĩa đế đều không thành tựu. Nếu có phân biệt thì đều là sự nêu bày sở đắc của thế tục. Trong Thắng nghĩa đế thì không có phân biệt, vì trừ bỏ có tánh. Trong thế tục đế có các pháp sở đắc, đều như huyễn hóa. Như trước đã nói: Trước có pháp trú tức là tà kiến đã nói. Điều này không trái nhau.
